

Egey Emese

Reformáció három lépésben

[Barátokat kértem, hogy a „Családi reformáció”-hoz csatlakozzanak. Elsőként, még a saját szerkesztési munkám szisztematikus elkezdése előtt, az alapos tanulmányokat író Egey Emese biztató, mérvadó véleménye érkezett. Aztán a Napút szerkesztőségében mások is jelentkeztek... KG]

A kerek évfordulók mindig megálljt parancsolnak: visszatekintésre, összegzésre készítenek, miközben útmutatást is várunk a hogyan továbbra.

2000-ben igencsak szerencsés voltam. Egy hajdani pataki diáknak köszönhetően, aki kifizette helyettem az ugyancsak borsos belépőjegyet (és ez is a patakiság része, amelyről alább majd bővebben), eljutottam London akkor első számú látványosságába, az ezredforduló tiszteletére épített hipermodern Millenniumi Dómba. Ez amolyan hazai „világkiállítás” volt, amely a lakosság számtalan ötletét is felhasználva mutatta be a mai Egyesült Királyság területén élők elmúlt kétezer évét... Hihetetlen technikával, rengeteg ötlettel, tucatnyi pavilonnal. Az egyik pavilon a Vallás nevet kapta. Akkor ott senki nem botránkozott meg azon, hogy a kiállítás azt mutatta be, mit köszönhetnek a britek a kereszténységnek, hogyan épült be a keresztény tanítás a jogrendjükbe, oktatási rendszerükbe, kultúrájukba, miként szolgált alapul egy sor máig is létező civil szervezet, intézmény elindulásához. Kulturális örökségként legalább a világ legtermészetesebb módján érezték mindezt büszkén magukénak a nem vallásos emberek is. A reformáció 500. jubileumi évében különösen is emlékszem az ott látottakra.

Aki olyan szerencsés, hogy beleszületik és belenő a reformáció örökségébe, ebbe a hagyományba, annak ez magától értődő magatartásforma, kulturális bázis, identitástudat és nemzethez kötődés, lelki háttér. Talán gyakran ebben a sorrendben. Az ember először a reformáció kulturális eredményeit, produktumait ismeri meg és használja – a sor hosszú, az iskolarendszertől kezdve a művészetekig. Ha úgy tetszik, első lépésben kultúrprotestánsná válik. De ezt személyessé, megismerhetővé és befogadhatóvá szűkíti kinek-kinek a saját családi mikrokozmosza, hovatartozása. Ez nekem, hála gyökereimnek, Zemplén és a szüleim, a nagyszüleim révén a Sárospataki Református Kollégium öröksége, az ún. patakiság/pataki szellem. Jelent ez hagyománytiszteletet, értékelvűséget, lokálpatriotizmust, felelősségtudatot, összetartozást, nehéz időkben is megtartó kapcsolati hálót és feladatokat, helytállást minden körülményben.

Ez persze sok más, nem protestáns keresztény felekezetre, közösségre is igaz. De sajátos közép-európai helyzetünk és történelmünk miatt a reformáció kálvini ága nekünk nemzethez és anyanyelvhez ragaszkodást is jelent. Az, hogy református vagyok, szinte automatikusan azt is jelenti, hogy magyar vagyok: a mi egyházunk, bár világszerte jelen van, ebben az értelemben nem világegyház, hanem nemzeti egyházak láncolata.

Megfelelő érettség, életkor eléréseivel, többnyire meghatározó személyiséggű, nagy tudású, életpéldát mutató lelkipásztoroknak köszönhetően végül eljuthatunk a legfelső réteghez, a reformáció lelki tartalmához. Ekkor tárul fel és tágul ki a világ kifelé és befelé egyaránt. (Valószínűleg ezért is viseljük nehezen az üres beszédet és külsőségeket, az emberi ostobaságot.)

A semper reformanda elv önmagunk megismerését és megújítási képességét is jelenti. Mindezeket együttesen birtokba véve és ezekkel megajándékozva juthatunk el ahhoz, hogy az alapvető református tanítás ne csupán tétel maradjon, hanem belső igénnyé váljék, miszerint tökéletlenségünkben is igyekezzünk Isten dicsóságára és embertársaink javára élni. Ez pedig a 2x2 egyszerűségéhez fogható, ugyanakkor egyetemes életprogramnak is megfelelhetne.

Az elmúlt 500 évben a világ számos válságot, megrázkódtatást élt át. A reformáció elindulása, különösen magyar területen, szintén válságra adott válasz volt. Talán soha nem volt égetőbb szükség, mint napjainkban arra, hogy az önmaga körül forgó ember, a megint Római Birodalomként végnapjait élő Európa meghallja és megértse a reformáció lényegét. Mert ha nincs is tisztában vele, „a teremtett világ sóvárogra várja az Isten fiainak megjelenését.”

